

[Mølgaard]

»de syv søstre« har udnyttet markedssituationen.

Men det skal erkendes over for dette forslag, at det er nærliggende at tænke på socialisering på et område som dette, hvor der er tale om, at vældige monopoler får lov til at udfolde sig uden alt for megen indgående kontrol, der betyder noget i hvert fald. Der er tale om et område, hvor en monopolisme får lov til at finde sted uden tilstrækkeligt værn for de forbrugerinteresser, der faktisk er tale om.

Ubegribeligt kan det godt forekomme, at liberalt sindede ikke lægger sig mere på sinde, at det er nødvendigt for at undgå truslen om socialisering at sikre sig imod forbrugerudbytning fra sådanne monopolars side igennem en omfattende indsigt i monopolernes gøen og laden. Endnu mere utroligt er det, at liberalt sindede netop på olieområdet på baggrund af, hvad der er sket i Nordsøen, kan sige, at alt er vel forvaret, for sagen er jo da, at det er fuldstændig ude af trit med enhver rimelighed, hvad der er sket derude i Nordsøen.

Nu er det jo givet, at et socialiserings- eller nationaliseringsforslag som det, der er tale om her, som også bemærket fra handelsministerens side, må gennemføres i henhold til grundlovens bestemmelser og dermed med den følge, at der skal ydes fuld erstatning til indehaveren. Dermed er den økonomiske lykke ved en gennemførelse af dette forslag jo fuldstændig væk.

Det er beklageligt, at der tidligere er sket det, at man har foræret nogle fællesskabte værdier væk. Det er der grund til at gøre op med, tage afstand fra og tage forholdsregler imod, og da er det givet, at en råstofudvindingsafgift er et af de midler, der er meget, meget lettere at anvende end at gå nationaliseringsvejen. Det må vi arbejde for at få skabt et politisk flertal for kan lade sig gøre, uden at det nødvendigvis overvælttes på samfundet eller på forbrugerne, hvad noget tyder på at et aftaleudkast indebærer. Det er altså en anden vej til at opnå rimelighed på dette område, og det er en betydelig enklere og bedre vej efter retsforbundets opfattelse end dette nationaliseringsforslag.

Wilhelm (VS):

VS deler ikke i almindelighed DKPs store interesse for nationaliseringer. Vi har ikke tyrkertroen på, at retningslinjerne ville blive meget anderledes f. eks. for forsikrings-selskabsdrift, pengeinstitutdrift eller med hensyn til at overtage mere eller mindre nedkørte virksomheder. Men som vi også selv har vist ved at være fremme med forslag på dette område, så mener vi, at der her er tale om en meget speciel sektor, og at det her virkelig er berettiget at fundere over mulighederne for ekspropriation. Jeg har angivet disse specielle grunde tidligere og skal ikke gentage dem, undtagen meget sammenfattet.

Der er tale om statsfinansielle grunde. Det forekommer ikke særlig rimeligt at give 4 multinationale selskaber nogle milliardgevinster, som sandsynligvis vil løbe op i noget nær de beløb, som DKP har gjort op i bemærkningerne. Men der er også forsynings-sikkerhedsmæssige grunde, og der er også valutamæssige grunde, og der er også beskæftigelsesmæssige grunde, der taler for, at man kigger på denne specielle sektor. Der kan være nuancer i måden at gøre det på, og jeg skal kun lige nævne et par af de bemærkninger, vi har til DKPs udformning.

Man siger i punkt 3, at staten udnytter energiresourcerne i Danmark. Vi støtter forslaget som helhed, men jeg vil godt bemærke, at vi i hvert fald lægger i dette, at det ikke er staten, der så også har sat sig på bioenergien, på udnyttelse af sol, på udnyttelse af vind og disse muligheder. Og når der i punkt 4 står om et statsligt import-selskab – som VS i øvrigt har foreslået for adskillige år siden – at det skal importere efter de billigste tilbud, så tager vi da det forbehold, at selv om Sydafrika skulle give det billigste kultiltbud, så skal vi selvfølgelig ikke importere kul fra Sydafrika. Jeg går ud fra, at vi ikke er særlig uenige med DKP om sådan nogle småkorrektioner eller præciseringer.

Vedrørende det sidste punkt, om ekspropriationsbeløbet, er det da klart, at det ikke er formuleret, som det står i grundloven, men skal man overhovedet sige noget om ekspropriationsbeløb i et sådant forslag, så er vi enige med DKP om, at dette da er det maksimale, man skal sige. Lad os så se, hvad de borgerlige domstole måtte finde ud af. De finder nok ud af noget, der er lidt anderledes.